

Innhold

Forord	5
1 Innledning	15
Omstilling av ensidige industristeder.....	15
Globale klimaendringer: fra tilpasning til omstilling.....	18
Et kulturelt perspektiv på klimaomstilling	24
Forskningen som boken bygger på.....	25
Innholdet i boken	27
2 Stedsbegrepet	31
Hva er et sted?.....	31
Tidlige teorier om sted.....	33
Stedsteorier med sosialt og kulturelt fortegn	34
Et globalt stedsbegrep?.....	37
Geometriseringen av livsverdenen	43
Sted og global oppvarming	45
3 Sted som landskap	47
Natur- og kulturlandskap	47
Landskap som natur- og kulturblending.....	49
Lange linjer i landskapet.....	53
Fra før-moderne til moderne landskap.....	59
Et temmet landskap.....	61
Landskapet som arv	63

4 Et ensidig industristed blir til	69
Rjukan og det norske industrieventyret	69
Industrialismens betydning i moderne samfunn	71
Fra «Et moderne eventyr» til «Rjukansituasjonen»	74
Om å skrive industristeders historie	79
Når går det hull på myten?	80
Om å skrive nye fortellinger om sted	83
5 Barn, sted og dannels	87
Sted som betingelse for væren	87
Fortellingen om Mosestua	89
Det geografiske selvet i utvikling: verken subjekt eller objekt	93
Sted i utviklingsteori	94
<i>Psykoanalytiske perspektiver</i>	94
<i>Kognitive perspektiver</i>	97
<i>Sosiokulturelle perspektiver</i>	100
<i>Økologiske og naturalistiske perspektiver på utvikling</i>	102
Barns steder vs. steder for barn	105
Barns geografier som utgangspunkt for læring	111
Stedspedagogikk og stedbasert læring	115
Hvordan arbeide med stedbasert læring?	118
6 Læreren som lokal kulturarbeider	121
Innledning	121
Organisering av Tinnsjøprosjektet	122
«... For skolen har jo vært litt lukket»	126
«... Det var ikke alle voksne som visste hva alle veiene het ...»	129
Læreren som lærer og lærende	134
Utvidelse av lærerrollen	140
Læreren som lokal kulturarbeider	144
Å være lærer akkurat der man er	148
7 Vurdering i stedsorientert læring	151
Hjemstedet som pensum	151
Lokalhistorie som tverrfaglig tema ved Atrå barneskole	152
Sigurdsrud: Byen som ikke ble glemt	155
Læringsutbytte og annet utbytte	157
Resultater for Sigurdsrud og for lærerne	161
Vurdering av læring når hjemstedet er pensum	165
8 Bærekraft som læringsmål i samfunnsfag	173
Innledning	173
Forskningssamarbeid med Notodden ungdomsskole	176
Notodden som tema for undervisning for bærekraftig utvikling	179

10 Innhold

8. klasseprosjekt: Industriell kulturarv	182
Hva vet elevene om bærekraftig utvikling?.....	185
Forståelser av utdanning for bærekraftig utvikling	189
Bærekraftig utvikling: begrephistorie og begrepsforståelser	193
Bærekraft som læringsutbytte.....	197
9 Stedsorienterte og elevaktive arbeidsmåter	199
Innledning	199
9. klasseprosjekt: Sånn er det nå.....	200
Utforskende arbeidsmåter	203
Hvordan erfarer elevene elevaktive og utforskende arbeidsmetoder?.....	208
Barn og unges rett til gode steder og landskap	213
Demokratiforståelse, medborgerskap og handlingskompetanse	214
Samfunnsfag som vitenskapsfag og dannelsesfag	217
10 Kulturelle hjørnesteiner.....	221
Hva denne boken har handlet om	221
Hva kan vi lære av Rjukan og Notodden for framtida?	224
Kulturell bærekraft.....	228
Bærekraftige tenkemåter og holdninger	231
Litteraturliste	235

